

DOI: [10.26565/2311-2379-2022-102-02](https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-02)
УДК 347.44

К. В. ОРЕХОВА

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0214-2750>, e-mail: oriekhova@karazin.ua

О. Г. ГОЛОВКО

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6502-4562>, e-mail: olena.golovko@karazin.ua

О. М. ХРИСТОФОРОВА

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри менеджменту, бізнесу та професійних комунікацій
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4868-2488>, e-mail: lena.guseva7677@gmail.com

М. О. ЄФИМЕНКО

студентка
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: marynaefymenko.com.ua@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Умови пандемії Covid-19 обумовили появу низки ризиків для фінансової безпеки як на макро-, так і на макрорівнях. Оскільки карантин продовжується, то вплив ризиків на фінансову безпеку України та суб'єктів господарювання значно посилюється. Уряд впровадив комплекс заходів щодо запобігання поширенню на території України захворювань на Covid-19. Однак, динамічний рух епідемічної ситуації, негативні наслідки дії заходів та розгортання світової економічної кризи потребують оперативного реагування на загрози фінансовій безпеці. В сучасних умовах впровадження правових та регуляторних змін, державної фінансової підтримки та організаційно-економічних механізмів є істотними інструментами забезпечення фінансової безпеки. Особливої уваги потребує визначення впливу кризових явищ на фінансову безпеку суб'єктів господарювання України. Врахування ризиків має бути покладено в основу практичних рекомендацій щодо зменшення загроз фінансовій безпеці, забезпечення стійкості, ефективного задоволення фінансових потреб та захисту фінансових інтересів як України, так і суб'єктів господарювання. У статті досліджено як визначення поняття та систему фінансової безпеки суб'єктів господарювання, так і досліджено вплив державного регулювання у процесах протидії поширенню пандемії Covid-19, подолання наслідків та упередження банкрутства та ліквідації суб'єктів господарювання. На період 2021-2024 рр. оцінено вплив ризиків пандемії Covid-19 на фінансову безпеку української економіки та суб'єктів господарювання. Це може слугувати основним інструментом для забезпечення фінансової безпеки в умовах пандемії Covid-19. Розглянуто останні тенденції у запровадженні сучасних цифрових технологій з урахуванням ризиків фінансової безпеки на макро- та на макрорівнях.

Ключові слова: **фінансова безпека, криза, пандемія Covid-19, система, державні програми підтримки, цифровізація.**

JEL Classification: G30, L21, M21.

Умови пандемії Covid-19 обумовили появу низки ризиків для фінансової безпеки як на макро-, так і на макрорівнях. Оскільки карантин продовжується, то вплив ризиків на фінансову безпеку України та суб'єктів господарювання значно посилюється. Уряд впровадив комплекс заходів щодо запобігання поширенню на території України захворювань на Covid-19. Однак,

динамічний рух епідемічної ситуації, негативні наслідки дії заходів та розгортання світової економічної кризи потребують оперативного реагування на загрози фінансовій безпеці. В сучасних умовах впровадження правових та регуляторних змін, державної фінансової підтримки та організаційно-економічних механізмів є істотними інструментами забезпечення фінансової безпеки. Особливої уваги потребує визначення впливу кризових явищ на фінансову безпеку суб'єктів господарювання України. Врахування ризиків має бути покладено в основу практичних рекомендацій щодо зменшення загроз фінансовій безпеці, забезпечення стійкості, ефективного задоволення фінансових потреб та захисту фінансових інтересів як України, так і суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень. Питання фінансової безпеки розглядається закордонними та українськими вченими, такими як: З. С. Варналій (Варналій, 2020), Ю. В. Біляк (Біляк, 2020), В. С. Котковський, А. Л. Дробчак, Ю. К. Лескова-Годлевська (Котковський, Дробчак, & Лескова-Годлевська, 2020), В. Сорокіна (Сорокіна, 2016), Е. Брендон-Джонс (Brandon-Jones et al., 2014), Х. Чудурі (Chowdhury & Quaddus, 2017).

В умовах пандемії Covid-19 з'являються більш ретельні дослідження щодо забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання, таких вчених як: А. В. Ворфоломеев (Ворфоломеев, 2020), Р. І. Шевченко-Переполюкіна (Шевченко-Переполюкіна, 2020).

Аналіз наукових досліджень цих науковців виявив, що досі не виявлено сучасних інструментів для забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах пандемії Covid-19.

Метою роботи є визначення впливу пандемії Covid-19 на фінансову безпеку підприємств та виявлення сучасних інструментів для її забезпечення.

Результати дослідження. Досліджуючи дефініцію фінансової безпеки, особливої уваги заслуговує визначення З. С. Варналій. Він акцентує увагу на ефективності використовуваних ресурсів та зазначає, що під фінансовою безпекою слід розуміти стан вірного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і для забезпечення стабільного функціонування підприємства (Варналій, 2020).

Тоді як Ю. В. Біляк стверджує, що фінансова безпека представляє собою ступень захищеності підприємства. Ю. В. Біляк визначає фінансову безпеку як стан господарського суб'єкту, за якого життєво важливі компоненти структури і економічної діяльності характеризуються високим ступенем захищеності від небажаних змін (Біляк, 2020).

На нашу думку, В. С. Котковський, А. Л. Дробчак, Ю. К. Лескова-Годлевська більш широко розглядають визначення поняття «фінансова безпека», тобто представляють його за межами внутрішнього середовища та показують як впливає зовнішнє середовище на фінансові відносини. Вони акцентують, що фінансова безпека – це стан правових, економічних і виробничих відносин, а також матеріальних, інтелектуальних та інформаційних ресурсів, який виражає здатність підприємства до стабільного функціонування (Котковський, Дробчак, & Лескова-Годлевська, 2020).

Отже, систематизація дефініції «фінансова безпека» залежить від фінансового стану підприємства, ефективності використання наявних корпоративних ресурсів, ступеня захищеності, прогнозованого потенціалу, інтересів та комплексу процесів, заходів і відносин.

Аналіз фінансово-економічної літератури (Біляк, 2020); (Гринюк & Докієнко, 2021); (Солодовнік, 2021); (Шевченко-Переполюкіна, 2020) дозволив встановити, що об'єктами уваги впливу пандемії Covid-19 на фінансову безпеку є всі події економічної діяльності підприємства, наявні внутрішні загрози та зовнішні, які перешкоджають досягненню сформованих цілей підприємства щодо забезпечення достатнього рівня власної фінансової безпеки.

Достатньо очевидно, що серед таких цілей є не лише створення можливостей для функціонування підприємства, залучення інновацій, але й те, що за умов пандемії Covid-19 на передній план виходить процес пристосування до нестандартних умов із врахуванням складових фінансової безпеки.

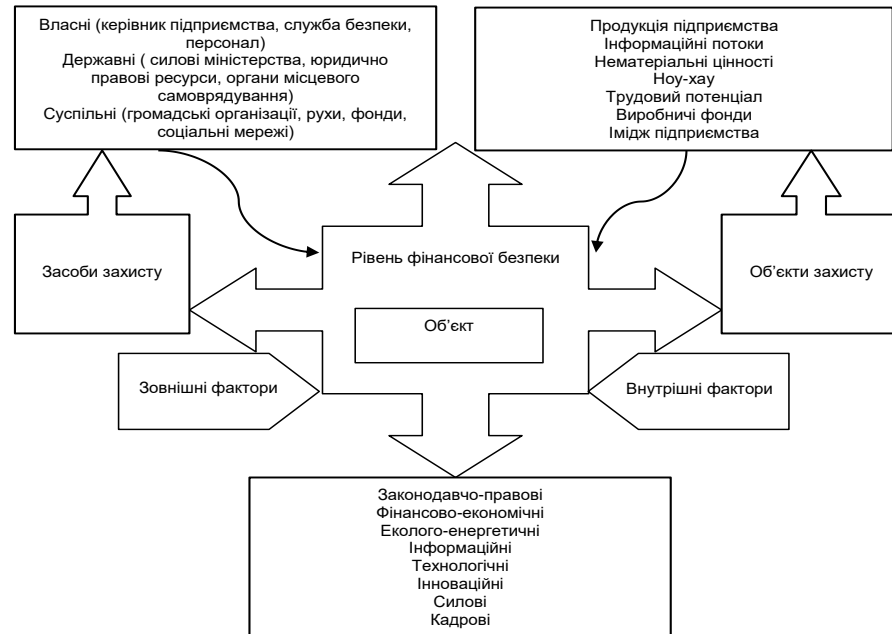
На рис.1 представлено структуру фінансової безпеки підприємства.

Держава здійснює один з найістотніших впливів на формування фінансової безпеки підприємства. Використовуючи прямі та непрямі прийоми втручання, держава впливає на економічний та соціальний розвиток країни. Спільною проблемою для підприємства та держави є економічна та, безумовно, фінансова безпека. Проблема полягає в тому, що під час створення основи для економічної безпеки державі потрібно не завдати шкоди діяльності підприємства. Через відсутність законів, які б однозначно регламентували діяльність та захист

підприємств, цей факт змушує їх вдаватися до неправомірних дій для того, щоби захистити себе, хоча в Конституції України згадується, що держава повинна дбати як про власну економічну безпеку, так і про захист прав усіх суб'єктів, зокрема тих, що провадять підприємницьку діяльність (Сорокіна, 2016).

Головними проблемами підприємств у сфері фінансової безпеки є неконтрольована приватизація, банкрутство неефективних підприємств, які не витримують ринкової, зокрема недобросовісної, конкуренції, відсутність прозорої податкової системи (Гринюк & Докієнко, 2021).

В умовах поширення пандемії Covid-19 потреба ефективної та безперервної діяльності підприємства має першочергове значення.

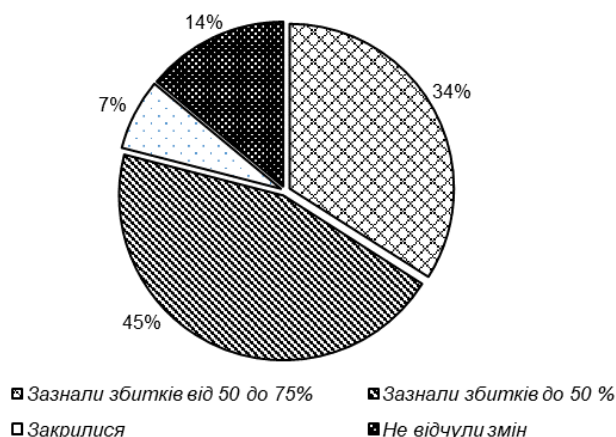
Рис.1. Структура фінансової безпеки підприємства
Fig.1. The structure of financial security of the enterprise

Джерело: складено авторами на основі джерел (Біляк, 2020); (Котковський, Дробчак, & Лескова-Годлевська, 2020)

Після введення на території України карантину, більшість підприємців не мала достатніх ресурсів, у тому числі фінансових, щоб забезпечити стабільну роботу в умовах, що склалися або витримати вимушене закриття, нав'язані умови протягом хоча б одного-двох місяців і не збанкрутувати (Шевченко-Переполюкіна, 2020).

Згідно офіційних статистичних даних Державної служби статистики України (Державна служба статистики України, 2021), через вплив Covid-19 близько 41% підприємств не відчули суттєвих змін і змогли обійтися лише впровадженням додаткових заходів безпеки. Проте в опитуванні не були враховані розміри та сфера діяльності підприємств. За результатами досліджень, які були проведені наприкінці вересня 2020 р., великі підприємства (58%) завдяки більшим можливостям і, відповідно, більшому запасу міцності, тобто налагодженим партнерським стосункам, змогли отримати кредити у банках, фінансовому резерву тощо, тому не відчували значного впливу карантинних заходів. Середні підприємства переважно (59%) скоротили виробництво, втратили деяких партнерів, проте гнучкість майже половини з них забезпечила їм найменшу частку зупинених підприємств (7%). Найбільша частка підприємств, які спинили свою роботу, припадає на малі та мікропідприємства (35%). Із результатів можемо

зробити висновки, що менші підприємства зазнали більшого негативного впливу від Covid-19 і заходів, прийнятих урядом у зв'язку з пандемією (рис.2).

Рис.2. Діяльність підприємств під час карантину
Fig.2. Activities of enterprises during quarantine

Джерело: складено авторами на основі (Державна служба статистики України, 2021)

В умовах коронавірусу Урядом України прийняті законотворчі кроки щодо допомоги малому підприємництву, зокрема, запроваджено такі програми: «Підтримка малого і середнього бізнесу»; «Підтримка агробізнесу»; «Інформаційна підтримка бізнесу»; «Податкові преференції»; «Кредитні канікули».

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 р. № 306 «Порядок надання та повернення коштів, спрямованих на фінансування допомоги по частковому безробіттю на період карантину та/або надзвичайної ситуації, встановлених Кабінетом Міністрів України» (Порядок надання та повернення коштів, 2021) власникам малого бізнесу, які мають найманих працівників, надається допомога з часткового безробіття. Щоб отримати допомогу, необхідно звернутися до центру зайнятості за місцем реєстрації підприємця як платника єдиного соціального внеску та подати необхідні документи.

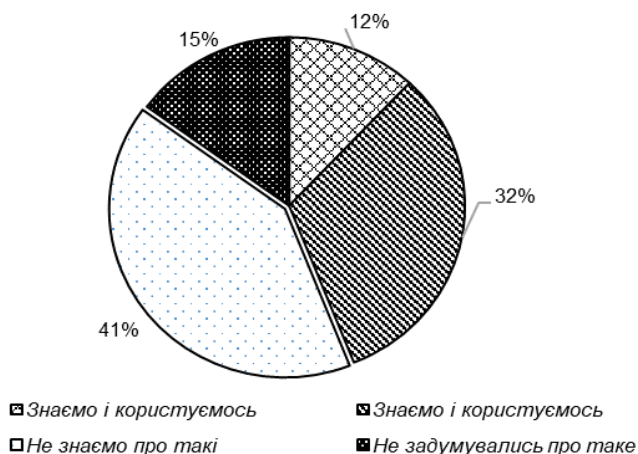
Однак, українські підприємства недостатньо обізнані з державними програмами підтримки, а частка обізнаних становить всього 44%. Користуються продуктами цих програми тільки 12%. Частка малих підприємств, які хоча б знають про такі програми, приблизно вдвічі менша (27% проти 52%) ніж середніх і великих (рис.3). При цьому жодне з опитаних малих підприємств такою допомогою не скористалося (Сорокіна, 2016).

Малі підприємства є більш вразливими, саме на них доцільно було б спрямувати такі програми, а також докласти додаткових зусиль щодо їхньої популяризації.

З урахуванням вище викладеного, перед українським підприємництвом стоїть завдання інноваційної трансформації. Це дозволить усій країні зайняти вигідне місце у міжнародних ланцюгах доданої вартості, використавши свій потенціал, в тому числі людський. Особливо, враховуючи негативний вплив пандемії Covid-19, це є складним завданням, яке потребує консолідації зусиль усіх зацікавлених сторін: промисловості, держави, експертних інституцій та міжнародних установ (Сорокіна, 2016).

Окрім цього, саме через те, що організації стають свідками обмежень, спричинених пандемією Covid-19 (таких як політика віддаленої роботи та гнучка організація робочої сили), вони повинні створити та вирівняти ІТ-системи, щоб забезпечити безперебійне ведення бізнесу. Інтерактивна природа механізмів Інтернету сприяє безперервності бізнесу та забезпечує ефективний зв'язок між командою управління кризисними ситуаціями, працівниками, постачальниками та клієнтами (Шевченко-Переп'юккіна, 2020).

Криза сприяє створенню атмосфери, коли різні галузеві організації добровільно координують свою діяльність за технологічними каналами для зменшення ризиків, зменшення шкоди та розподілу відповідальності (Brandon-Jones et al., 2014).

Рис.3. Обізнаність підприємств із державними програмами підтримки Covid-19
Fig.3. Enterprises' awareness about government support programs Covid-19

Джерело: складено авторами на основі (Державна служба статистики України, 2021)

Такі надзвичайні ситуації, як пандемія Covid-19, вимагають ефективного спілкування та консолідованого прийняття рішень партнерськими організаціями, працівниками, менеджерами ризику та іншими зацікавленими сторонами. Такі спільні зусилля є основою для ефективного реагування та відновлення від катастроф.

Для забезпечення ефективного менеджменту у сфері визначення зовнішніх та внутрішніх ризиків при оцінці внутрішньої фінансової безпеки підприємства, варто звернути увагу на останні дослідження.

Міністерство розвитку економіки разом з Представництвом ЮНІСЕФ в Україні підготувало оцінку ризиків та викликів, які постали як перед світовою економікою, так і перед економікою України внаслідок світової рецесії та введення в Україні обмежувальних заходів під час боротьби з пандемією Covid-19 (табл.1).

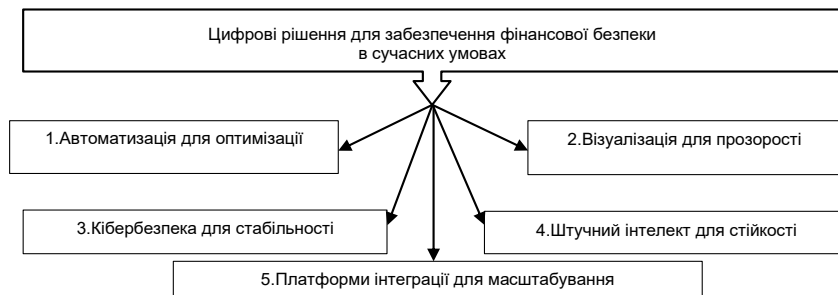
Таблиця 1 – Інтегральна оцінка зовнішніх ризиків / явищ на 2021-2024 рр.
Table 1 – Integrated assessment of external risks / phenomena for 2021-2024

Зовнішні ризики (явища)	2021	2022	2023	2024
Нова світова криза (внаслідок руйнування усталених виробничих зв'язків, банкрутства ряду промислових виробників в країнах ЄС/світі)	7	4	3	3
Виникнення інших хвиль пандемії Covid-19 в світі	8	4	3	3
Дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталу	9	5	5	4
Вихід нерезидентів із ОВДП	9	5	5	5
Посилення гібридних загроз національній безпеці України, у т. ч. активне військове протистояння на сході країни	8	8	7	5
Неотримання запланованого фінансування від МВФ	7	5	4	4
Впровадження нових торговельних бар'єрів для вітчизняного експорту з боку інших країн	5	3	3	3
Запуск в експлуатацію трубопроводів Північний потік 2 та Турецький потік	6	6	5	4
Суттєве зростання цін на світових енергетичних ринках	4	4	4	4

Джерело: складено авторами на основі (Державна служба статистики України, 2021)

Інтегральна оцінка ризику поєднує два показника – оцінку вірогідності реалізації явища та оцінку впливу явища на економіку України.

Варто зосередити увагу на тому, що врахування оцінки впливу ризиків на фінансову безпеку України надасть обґрунтованості процесу прийняття рішень щодо управління проектами у публічній сфері, які спрямовані на розв'язання актуальних проблем розвитку не лише держави, а й окремих галузей і секторів національної економіки. Важливим питанням у сфері забезпечення фінансової безпеки є питання діджитал-перетворень, які до поточного року використовувалися частіше за все як експерименти. За оцінками Gartner, в рамках навіть часткової цифровізації найближчі кілька років бізнес буде "впливати" на п'яти основних компонентах, зображених на рис.4.

Рис.4. Основні компоненти цифровізації для забезпечення фінансової безпеки
Fig.4. The main components of digitalization to ensure financial security

Джерело: складено авторами на основі (Солодовнік, 2021)

1. Ключовим аспектом для українських підприємств є стійкість, де довіра – еквівалент стабільності і прогресу. Крім звичної прогнозувальної аналітики та управління даними, вигоди включають скорочення витрат, оптимізацію активів, конкурентну диференціацію, управління часом, фінансами та клієнтським попитом (Гринюк & Докієнко, 2021).

2. Безболісним процесом, який можна пройти за допомогою Robotic Process Automation (RPA), є обмеження бюджету та скорочення ресурсів. Під RPA слід розуміти використання технологій для автоматизації бізнес-процесів. Незалежно від рівня нестабільності зовнішнього економічного середовища, це позбавить офлайн-рутини та підтримає бізнес-процеси у робочому стані 24/7, навіть без масштабування. За даними McKinsey, зростання застосування RPA за I півріччя 2021 року збільшилося на 1/3. В середньому, використовуючи пересічні рішення, підприємства можуть автоматизувати до 70% своїх процесів (Brandon-Jones et al., 2014).

3. «Цифрові близнюки» є найприйнятнішою технологією в сучасному бізнесі, яка дозволяє за допомогою вбудованих у фізичні об'єкти датчиків не лише збирати дані за принципом Internet of Things, а й створювати цифрові моделі кожного з підключених об'єктів для отримання прозорого уявлення щодо кожного поточного операційного процесу. Під IoT слід розуміти інтернет речей. Так простіше візуалізувати ризики, планувати витрати та управляти ресурсами. За даними Gartner, до кінця 2021 «цифрових двійників» використовуватимуть до 50% великих промислових підприємств, за рахунок чого підвищать свою ефективність на 10% (Chowdhury & Quaddus, 2017).

4. Якщо цифрова трансформація суб'єктів господарювання полягає у банальному переході на онлайн-сервіси, зі змінами бізнес-моделі та IT-інфраструктури, це обумовлює виникнення ризику потенційної уразливості. Саме тому необхідно мати ефективні методи управління та плани аварійного відновлення. Це необхідно для того, щоб продовжувати діяльність тоді, коли деякі частини інфраструктури виявляються скомпрометовані.

5. На основі Application Programming Interface (API) інтеграція не є вибором, а питанням виживання. Тому запустити подібний проект, навіть в умовах кризи, є нескладним завданням. Дослідження 2020 від Forrester щодо впровадження інтеграційних API-платформ у підприємствах різних галузей (охорона здоров'я, страхування, фінанси, промисловість) показує, що за три роки середня рентабельність інвестицій становить 445%. Ця технологія

дозволяє об'єднати та налагодити роботу різних ІТ-сервісів, збалансувати економічну ефективність, універсальність операцій і фінансову безпеку (Каруси & Ну, 2020).

Висновки. В кризових умовах коронавірусу головними завданнями забезпечення формування повноцінної фінансової безпеки підприємств будь-яких сфер в Україні є: розробка та реалізація дієвої державної політики у сфері запобігання та подолання наслідків пандемії Covid-19; приведення чинного законодавства з цього питання у відповідність до вимог ЄС; донесення до широких мас підприємств інформації про програми державної допомоги; аналіз світових, державних та внутрішніх ризиків на поточний та майбутній періоди; використання підприємствами сучасних цифрових технологій.

Стабілізаційні заходи у сфері фінансової безпеки потрібні не лише для суб'єктів підприємницької діяльності, які зазнали збитків у зв'язку із вимушеною бездіяльністю в період карантину, а також і для розвитку певних пріоритетних сфер господарювання, запровадження інноваційних технологій, розвиток ресурсозберігаючих методик виробництва.

Однією із складових процесу покращення фінансової безпеки підприємства в сучасних умовах є врахування в процесі прийняття рішень ризиків, які спричинені пандемією Covid-19, а також традиційно існуючих ризиків, дія яких під впливом пандемії COVID-19 посилюється. Саме тому це питання залишається актуальним і для подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Варналій З. С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації: монографія; Київ: нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Знання України, 2020. 423 с.
2. Біляк Ю. В. Систематизація наукових поглядів на сутність фінансової безпеки. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 78-82.
3. Котковський В. С., Дробчак А. Л., Лескова-Годлевська Ю. К. Оцінювання рівня фінансової безпеки України в умовах фінансової глобалізації. *Підприємництво та інновації*. 2020. Вип. 11-1. С. 94-101. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/11.14>.
4. Сорокіна В. Теоретико-правові засади економічної безпеки. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 31. С. 205-217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2016_31_20.
5. Brandon-Jones E., Squire B., Autry C. W., Petersen K. J. A contingent resourcebased perspective of supply chain resilience and robustness. *Journal of Supply Chain Management*. 2014. # 50. P. 55-73.
6. Chowdhury H., Quaddus M. Supply chain resilience: Conceptualization and scale development using dynamic capability theory. *International Journal of Production Economics*. 2017. № 188. P. 185-204.
7. Вплив Covid-19 на українські виробничі підприємства та допомога у відновленні нормальної роботи: звіт за результатами опитування Центру ресурсоефективного та чистого виробництва / А. В. Ворфоломеев. К.: Центр ресурсоефективного та чистого виробництва, 2020. 24 с.
8. Шевченко-Переполюкіна Р. І. Шляхи розвитку малого бізнесу в умовах Covid-19. *Інфраструктура ринку. Серія: Економіка та управління підприємствами*. 2020. Випуск 49. С. 147-151. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/49_2020_ukr/28.pdf.
9. Гринюк Н., Докієнко Л. Фінансова безпека підприємств України. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. № 2. С. 79-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2021_2_8.
10. Солодовнік О. О. Основні підходи до оцінювання економічної та фінансової безпеки: сутність і напрями вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. С. 6-12.
11. Державна служба статистики України: офіційний веб-ресурс. 2021. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html.

12. Порядок надання та повернення коштів, спрямованих на фінансування допомоги по частковому безробіттю на період карантину та/або надзвичайної ситуації, встановлених Кабінетом Міністрів України / Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 р. № 306 (редакція від 23.06.2021, підстава – 635-2021-п). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2020-%D0%BF#Text>.

13. Карусу N., Hu Q. Network Governance: Concepts, Theories and Applications. London : Routledge, 2020. 264 p.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2022

Стаття рекомендована до друку 18.04.2022

REFERENCES

1. Varnaliy, Z. S. (2020). Economic and financial security of Ukraine in the context of globalization: monograph; Taras Shevchenko National University of Kyiv. Kyiv: Knowledge of Ukraine. (in Ukrainian)
2. Biliak, Y. (2020). Systematization of scientific views on the essence of financial security. *Ekonomika ta derzhava*, 8, 78-82. (in Ukrainian)
3. Kotkovskiy, V., Drobchak, A., Leskova-Hodlevska, Y. (2020). Evaluation of the financial security level of Ukraine in the conditions of financial globalization. *Entrepreneurship and innovation*, 11-1, 94-101. Retrieved from <https://doi.org/10.37320/2415-3583/11.14/>. (in Ukrainian)
4. Sorokina, V. (2016). Theoretical and legal principles of economic security. *State building and local self-government*, 31, 205-217. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2016_31_20. (in Ukrainian)
5. Brandon-Jones, E., Squire, B., Autry, C.W., Petersen, K.J. (2014). A contingent resourcebased perspective of supply chain resilience and robustness. *Journal of Supply Chain Management*, 50, 55-73.
6. Chowdhury, N., Quaddus, M. (2017). Supply chain resilience: Conceptualization and scale development using dynamic capability theory. *International Journal of Production Economics*, 188, 185-204.
7. Vorfolomeev, A. V. (2020). Influence of Covid-19 on Ukrainian manufacturing enterprises and assistance in restoring normal work: report on the results of the survey of the Center for Resource Efficient and Clean Production. Kyiv: Center for Resource Efficient and Clean Production. (in Ukrainian)
8. Shevchenko-PiPulykina, R.I. (2020). Ways of Small Business Development in Covid-19. *Market infrastructure. Series: Economics and Management of Enterprises*, 49, 147-151. Retrieved from http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/49_2020_UKR/28.pdf. (in Ukrainian)
9. Gynyuk, N., Dokienko, L.. (2021). Financial security of Ukrainian enterprises. *Bulletin of the Kiev National Trade and Economic University*, 2, 79-93. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/ujm/vknteu_2021_2_8. (in Ukrainian)
10. Solodovnik, O.O. (2021). Main approaches to evaluating economic and financial security: the essence and directions of perfection. *Business Inform*, 2, 6-12. (in Ukrainian)
11. The State Statistics Service: official web-recourse. (2021). Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html.
12. Procedure for providing and refunding aimed at financing a partial unemployment assistance for a quarantine and / or emergency situation established by the Cabinet of Ministers of Ukraine / Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 22, 2020 # 306 (editorial dated 23.06.2021, the basis – 635-2021-p). . Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/306-2020-%D0%bf#text>. (in Ukrainian)

13. Kapucu, N., Hu, Q. (2020). *Network Governance: Concepts, Theories and Applications*. London: Routledge.

The article was received by the editors 19.01.2022
The article is recommended for printing 18.04.2022

K. ORIEKHOVA, Ph.D. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Banking Business and Financial Technologies, V.N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0214-2750>, e-mail: oriekhova@karazin.ua

O. GOLOVKO, Ph.D. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Banking Business and Financial Technologies, V.N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6502-4562>, e-mail: olena.golovko@karazin.ua

O. KHRYSFOROVA, Ph.D. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Business and Professional Communications, V.N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4868-2488>, e-mail: lena.guseva7677@gmail.com

M. EFYMENKO, Student, V.N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: marynaefymenko.com.ua@gmail.com

FEATURES ON PROVIDING ENTERPRISE FINANCIAL SECURITY IN THE COVID-19 PANDEMIC

COVID-19 pandemic conditions led to a number of risks for financial security on both macro and on macro levels. Since quarantine continues, the influence of risks on the financial security of Ukraine and business entities is significantly increased. The government has implemented a set of measures to prevent the dissemination of COVID-19 diseases on the territory of Ukraine. However, the dynamic movement of the epidemic situation, the negative consequences of the action of measures and the deployment of the global economic crisis require an operational response to the threats of financial security. In modern conditions, the introduction of legal and regulatory changes, state financial support and organizational and economic mechanisms are essential financial security tools. Special attention is required to determine the impact of crisis phenomena on the financial security of business entities of Ukraine. Risk accounting should be based on practical recommendations for reducing financial security threats, ensuring financial sustainability, meet financial needs and the protection of financial interests of both Ukraine and business entities. The article examines both the definition of the concept and the financial security system of business entities and the influence of state regulation on the processes of opposition to the dissemination of the Pandemic COVID-19, overcoming the consequences and prevention of bankruptcy and liquidation of business entities. For the period 2021-2024 The influence of the risks of the Pandemic of COVID-19 on the financial security of the Ukrainian economy and business entities are rated. This may be the main tool for ensuring financial security under the COVID-19 pandemic. The latest trends in the introduction of modern digital technologies, taking into account the risks of financial security on macro and on macro levels.

Key words: **government programs, crisis, pandemic Covid-19, entrepreneurship, risks, threat, financial security, economic security.**

JEL Classification: G30, L21, M21.

Як цитувати: Орехова К.В., Головко О.Г., Христофорова О.М., & Єфименко М.О. (2022). Особливості забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах пандемії Covid-19. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*, (102), 14-22. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-02>.

In cites: Oriekhova K., Golovko O., Khrystoforova O., & Efymentko M. (2022). Features on providing enterprise financial security in the Covid-19 pandemic. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, (102), 14-22. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-02>. (in Ukrainian)
